

Sygn. akt I Ns 499/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Brzesku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Stanisław Kostrzewa
------------------------	--------------------------------

Protokolant:	Magdalena Baran
---------------------	------------------------

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 r. w Brzesku

na rozprawie

sprawy z wniosku S. G.

z udziałem T. G., J. G. (1), J. G. (2), M. R., S. T., J. K., Z. G., J. L., M. L. (1), małoletniego M. L. (2) reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego J. L.

o zasiedzenie służebności gruntowej

postanawia:

I. oddalić wnioski;

II. zasądzić od wnioskodawcy S. G. na rzecz uczestniczki J. G. (2) kwotę 257 złotych (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz orzec, że pozostali uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sędzia

SR Stanisław Kostrzewa

Sygn. akt I Ns 499/15

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 21 września 2016 r.

Wnioskodawca S. G. właściciel działki nr (...) położonej we W. objętej KW nr (...) we wniosku domagał się stwierdzenia, że nabył z dniem 1 stycznia 2011 r. przez zasiedzenie służebność gruntową polegającą na prawie przechodu i przejazdu szlakiem o szerokości 6 m prowadzącym przez działkę nr (...) położoną we W. objętą KW nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela w/w nieruchomości. Nadto domagał się zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że własność działki nr (...) nabył w 1979 r. i nieruchomość ta pobawiona jest odpowiedniego dostępu do drogi publicznej. Podał, że w związku z tym drogę zapewniającą dostęp do drogi publicznej urządzono na

sąsiedniej działce nr (...), której jako współwłaściciele ujawnieni są w księdze wieczystej J. G. (2), T. G., J. G. (1), K. G., M. R., S. T., J. K., Z. G., A. L.. Podał, że z posiadanych przez niego informacji wynika, że K. G. – syn J. G. (2) i brat pozostałych uczestników zmarł ok. 7 lat temu jako bezdzietny kawaler, natomiast A. L. zmarła pozostawiwszy męża - J. L. oraz dzieci - M. L. (1) i małoletniego M. L. (2). Wskazał wnioskodawca, że szlak służebny o szerokości 6 m prowadzi wzdłuż całej długości działki nr (...). W roku 1980 szlak drożny został poszerzony, a następnie utwardzony przez wnioskodawcę kamieniami i żwirem. Podał wnioskodawca, że dba o utrzymanie drogi w odpowiednim stanie – szlak drogowy jest systematycznie utwardzany piaskiem, gruzem i kamieniami. Podał, że on oraz jego najbliższa rodzina korzysta swobodnie z przedmiotowej drogi, a drogą przejeżdżają zarówno samochody, jak i maszyny rolnicze. Podniósł wnioskodawca, że jego posiadanie odpowiada posiadaniu służebności przejazdu i przechodu. Nie jest jedynie grzecznościowym, sporadycznym korzystaniem z drogi. Podał, że okoliczności sprawy wskazują na korzystanie z drogi na warunkach służebności gruntowej wskutek porozumienia sąsiedzkiego, niekwestionowanego przez kilkadziesiąt lat i ze względu na zaszłości faktyczne uważanego za w pełni poprawne. Wnioskodawca podał, że przez ponad 30 lat korzystał ze stanowiącej trwale i widoczne urządzenie drogi urządzonej na działce nr (...). Podał, że szlak drogowy jest przez niego utrzymywany w stanie zdatnym do użytku i systematycznie utwardzany żwirem i kamieniami.

Uczestnicy T. G., J. G. (1), J. G. (2), M. R., S. T., J. K., Z. G., J. L., M. L. (1), małoletni M. L. (2) reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego J. L. wnosili o oddalenie wniosku o zasiedzenie służebności drogowej bowiem nie zostały spełnione przesłanki do jego uwzględnienia. Powołując się na przepis art. 292 kc oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazywali na bezsporny fakt wybudowania mostka zjazdowego z przepustami, który został jednak wybudowany przez sołectwo W., a nie przez wnioskodawcę także i doraźnie utwardzanie szlaku drogi następowało również w wyniku pomocy udzielonej przez sołectwo W., a nie przez wnioskodawcę. Uczestnicy podali, że ich poprzednicy prawni wyrazili zgodę na korzystanie przez wnioskodawcę z drogi w razie zaistnienia takiej potrzeby bowiem posiada on dojazd do swojej nieruchomości za pośrednictwem drogi gminnej przylegającej do działki wnioskodawcy. Podkreślili, że w związku z uzyskaniem zgody przez wnioskodawcę od ich poprzedników prawnych pozostaje on posiadaczem zależnym, a tym samym nie biegnie termin zasiedzenia. Podnieśli, że istotne w niniejszej sprawie jest to, że osoba (M. L. (2) – współwłaściciel działki nr (...)) przeciwko której biegnie termin zasiedzenia, jest osobą małoletnią i z tego powodu przysługuje mu szczególna ochrona prawna wynikająca z art. 173 kc tj. że zasiedzenie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem dwóch lat od uzyskania pełnoletności przez właściciela. Z ostrożności procesowej, gdyby Sąd uznał zasadność roszczenia wnioskodawcy uczestnicy wskazywali, iż ewentualne zasiedzenie mogłoby dotyczyć wyłącznie faktycznie zajmowanego szlaku drożnego o szerokości 2,5 - 4 m. Na marginesie uczestnicy wskazywali, że planowane jest przekazanie nieodpłatnie szlaku drożnego będącego przedmiotem niniejszego postępowania na rzecz Gminy Z. z przeznaczeniem na drogę.

Nadto na rozprawie w dniu 21.09.2016 r. uczestniczka J. G. (2) podtrzymując swoje stanowisko o oddaleniu wniosku domagała się jednocześnie zasądzenia kosztów zastępstwa adwokackiego od wnioskodawcy według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Działka ewidencyjna nr (...) położona we W. objęta jest KW nr (...) w której jako właściciele działki w dziale II wpisani są: J. G. (2), T. G., J. G. (1), K. G., M. R., S. T., J. K., Z. G., A. L.. W dziale III tej księgi wieczystej wpisane jest prawo bezpłatnego dożywotniego użytkowania gruntu i połowy zabudowań na rzecz T. S. i J. S..

K. G. i A. L. nie żyją, są dziećmi J. G. (2). K. G. zmarł jako bezdzietny kawaler, natomiast A. L. była zamężna z J. L. i pozostawiła po sobie dwoje dzieci: M. L. (1), która ma 22 lata i M. L., który 06.03.2017 r. skończy 18 lat.

Mężem J. G. (2) był W. G., który zmarł w 2004 r.

(dowód: elektroniczny odpis z KW nr (...) k. 17-24, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, S. T. k. 150)

Działka ewidencyjna nr (...) o powierzchni 2,94 ha położona we W., objęta jest KW nr (...) i stanowi własność S. G..

(dowód: elektroniczny odpis z KW nr (...) k. 11-13, wypis z rejestru gruntów k. 14, wyrys z mapy ewidencyjnej k. 15-16)

Działka nr (...) położona jest w miejscowości W. przy drodze asfaltowej nr (...). Działka ta przy tej drodze asfaltowej jest zabudowana murem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi. Od drogi asfaltowej w kierunku południowym przez działkę nr (...) przebiega droga utwardzona, wjazd na tą drogę przy drodze asfaltowej nr (...) jest przez mostek betonowy, który to mostek betonowy ma szerokość ponad 4 m. Droga utwardzona biegnie przez działkę nr (...) na odcinku kilkuset metrów, droga ta biegnie łukiem, jest utwardzona, widoczne są na niej kamienie. Przy budynkach na działce nr (...) przy wjeździe z drogi asfaltowej nr (...) droga ta ma szerokość około 3-ch m. Na tej drodze w poprzek są przekopane 2 przepusty z drewnianymi balami. Droga ta w dalszej części przez działkę nr (...) przebiega przez las. Działka nr (...) w miejscu gdzie przebiega droga nie jest ogrodzona, droga ta biegnie do działki nr (...) położonej we W., która to działka graniczy z działką nr (...). Droga przez działkę nr (...) jest w całości utwardzona ziemią z wystającymi widocznymi kamieniami. Droga przez działkę nr (...) biegnie w terenie górzystym przy różnicy wzniesień.

(dowód: protokół oględzin Sądu z dnia 17.12.2015 r. wraz ze zdjęciami fotograficznymi k. 38-45, zdjęcia k. 25-27)

Wnioskodawca S. G. w 1979 r. zakupił działkę nr (...) od Gminy Z.. Działka ta przylega do działki nr (...), na której jest dom rodzinny wnioskodawcy i w którym wnioskodawca zamieszkuje od urodzenia. Żeby dostać się do swojego domu wnioskodawca jedzie przez działkę nr (...) i do działki nr (...). Także i rodzice wnioskodawcy J. G. (3) i D. G. dojeżdżali w ten sposób do swojego domu, oboje już nie żyją, ojciec wnioskodawcy zmarł w 1957 r., a matka wnioskodawcy zmarła w 2010 r. Wnioskodawca w 1982 r. zawarł związek małżeński z A. G. (1), która po ślubie zamieszkała w domu rodzinnym męża we W.. Do działki wnioskodawcy nr (...) jest też druga droga z dołu (nie gminna) i wnioskodawca jeździ i chodzi także tą drogą.

(z eznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, A. G. (2) k. 129, A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, J. G. (1) k. 149, Z. G. k. 151, zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148, wydruk z portalu mapy.geoportal.gov.pl k. 91-94)

Przedmiotowa droga biegnie cały czas w tym samym miejscu. Dawniej była to polna droga, węższa niż obecnie. Przechodzono i przejeżdżano tą drogą w szczególności wozami konnymi, później traktorami i samochodami, po większych deszczach droga była błotnista i wtedy ciężko było przejechać. W latach 80 –tych W. G. z synami T. G. i J. G. (1) oraz córkami S. T., Z. G. i J. K. zbierali kamienie z pola na wóz i wozili na tą drogę w miejsca gdzie były największe koleiny.

Po powodzi w 1997 r. oberwała się ziemia i droga się zapadła. Remont tej drogi wykonał wtedy Urząd Gminy w Z., dali koparkę, wyrównali zapadniętą ziemię i wtedy też utwardzili drogę żwirem. Następnie po powodzi w 2002 r. również utwardzano tą drogę żwirem, który dowożono w kolejnych latach kiedy była taka potrzeba. Ostatni raz w 2015 r. przywieziono na tą drogę tłuczeń i wysypano tam gdzie są przepusty na drodze, następnie na około 80-90 m utwardzono drogę walcem. Za ten żwir, tłuczeń, walec nie płacił wnioskodawca ani uczestnicy, nie przywozili tych materiałów, dostawali z Gminy Z. za darmo. J. G. (1), T. G., a także wnioskodawca S. G. razem ze synem P. G. rozciągali łopatami ten żwir po drodze.

(dowód: zeznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, E. S. k. 128-129, A. G. (2) k. 129, częściowo zeznania świadka: A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, J. G. (1) k. 149, M. R. k. 149-150, S. T. k. 150, J. K. k. 150-151, Z. G. k. 151, częściowo zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148)

Na przedmiotowej drodze biegnącej przez działkę nr (...) we W. nie ma żadnych mostków, a jedynie jest jeden mostek przy zjeździe z głównej trasy asfaltowej na działkę nr (...) i zrobiła go Gmina Z. w czasie kiedy utwardzała tą drogę.

W 2015 r. wnioskodawca zrobił na tej drodze dwa przepusty z drzewa, w poprzek drogi aby woda schodziła do fosy i nie szła środkiem drogi zbierając tłuczeń i żwir.

(dowód: zeznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, A. G. (2) k. 129, A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, J. G. (1) k. 149, M. R. k. 149-150, S. T. k. 150, J. K. k. 150-151, Z. G. k. 151, zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148)

Wnioskodawca S. G. starał się w Gminie o żwir na utwardzenie przedmiotowej drogi, chodził na zebrania wiejskie w tej sprawie. Także i uczestniczka J. G. (2) chodziła do Gminy, do sołtysa (w latach 90 –tych) i starała się o żwir na tą drogę.

(dowód: zeznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, A. G. (2) k. 129, A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, J. G. (1) k. 149, J. K. k. 150-151, Z. G. k. 151, zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148)

Przedmiotowa droga odśnieżana jest na prośbę wnioskodawcy przez gminny ciągnik z pługiem. Sam wnioskodawca nie odśnieża tej drogi bo nie ma odpowiedniego sprzętu. Nieraz przez 2-3 dni wnioskodawca nie wyjeżdża z domu bo droga nie jest odśnieżona (nie jest to droga gminna i Gmina nie chce jej odśnieżać). Także i uczestnicy J. G. (1) i J. G. (2) mówią sołtysowi i w Gminie czemu nie odśnieżają drogi.

(dowód: zeznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (1) k. 149, S. T. k. 150, zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148)

Wnioskodawca wraz ze swoją rodziną cały czas jeździ tą drogą najpierw koniem i furmanką, potem ciągnikiem (od 1990 r.), samochodem. Wnioskodawca przechodzi tą drogą, cały czas korzysta z tej drogi odkąd ta droga była. Wnioskodawca nie pyta nikogo o zgodę na przejazd po przedmiotowej drodze, nigdy nie było konfliktów związanych z tą drogą, nikt nie zabraniał wnioskodawcy korzystania z tej drogi. Wszyscy co mają potrzebę jadą tą drogą do pola, do lasu i jeżdżą nią również oprócz wnioskodawcy A. G. (3), M. K., A. K., S. P., T. G., J. G. (1), J. G. (2).

(dowód: zeznania świadków: S. K. k. 38-39, B. G. k. 39, E. S. k. 128-129, A. G. (2) k. 129, A. G. (1) k. 129-130, zeznania uczestników: J. G. (2) k. 148-149, J. G. (1) k. 149, M. R. k. 149-150, S. T. k. 150, J. K. k. 150-151, Z. G. k. 151, zeznania wnioskodawcy S. G. k. 147-148)

Zgodnie z opinią biegłego sądowego geodety mgr inż. J. Z. całkowita długość służebnego szlaku drożnego wynosi 270 m.

Szerokość istniejącego szlaku mierzona pomiędzy zewnętrznymi krawędziami widocznych kolein jest różna w różnych miejscach i wynosi od 2,5 m do 4 m.

Przy zjeździe z drogi asfaltowej szerokość szlaku mierzona wzdłuż granicy działki nr (...) wynosi 4 m.

Biegła w swojej opinii wskazała, że na podstawie wykonanego pomiaru bezpośredniego, istniejącego na gruncie szlaku drożnego oraz na podstawie mapy ewidencyjnej ustalono, że przedmiotowy szlak przebiega nie tylko po działce nr (...), ale również częściowo po działce sąsiedniej – nr (...), obu położonych we W.. Biegła nadto zauważyła, że zarówno szlak istniejący na gruncie w obrębie działki nr (...), jak i szlak wnioskowany o szerokości 6 m nie dochodzą bezpośrednio do granicy działki nr (...) lecz jedynie w pobliżu północno – wschodniego jej naroża. Wschodnia granica działek nr (...) jest równocześnie granicą pomiędzy obrębami W. i S. i granicą pomiędzy gminami Z. i G.. Kontynuacją szlaku drożnego biegnącego po działce nr (...) we W. gm. Z. jest droga biegnąca po działce nr (...) położonej w S. gm. G..

Biegła sądowa na mapie sytuacyjnej w skali 1:1000 zaznaczyła krawędzie jezdni asfaltowej w obrębie działki nr (...) – liniami przerywanymi koloru czarnego; zewnątrz krawędzie istniejącego na gruncie szlaku drogowego to linie koloru

brązowego; miejsce gdzie kamień widoczny jest również poza koleinami zaznaczono podwójną linią przerywaną koloru brązowego, a przebieg służebnego szlaku wnioskowanego do zasiedzenia o szerokości 6 m zaznaczono liniami koloru czerwonego.

Na wyrzysie z mapy ewidencyjnej w skali 1:2000 biegła zaznaczyła liniami koloru czerwonego przebieg szlaku drogowego wnioskowanego do zasiedzenia o szerokości 6 m.

(dowód: opinia biegłego sądowego geodety mgr inż. J. Z. z dnia 22.04.2016r. k. 57- 62 wraz z ustną opinią uzupełniającą z dnia 21.07.2016 r. k. 128)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów w postaci elektronicznych odpisów z ksiąg wieczystych, wypisu z rejestru gruntów, wyrzysu z mapy ewidencyjnej, wydruków map. Wymienione dokumenty nie były kwestionowane przez wnioskodawcę i uczestników, nie budziły zastrzeżeń Sądu co do ich wiarygodności dlatego Sąd dał im wiarę.

Oględziny przedmiotu postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującą procedurą i pragmatyką postępowania. Wnioskodawca i uczestnicy nie składali żadnych zastrzeżeń, co do przebiegu oględzin i treści protokołu dokumentującego tą czynność. Dlatego też spostrzeżenia poczynione w trakcie oględzin były podstawą ustaleń Sądu. Sytuację w terenie, a w szczególności obecny wygląd wnioskowanej do zasiedzenia służebności drogowej obrazują także fotografie wykonane w czasie oględzin, jak również przedłożone przez wnioskodawcę. Prawdziwość tych fotografii nie była kwestionowana przez wnioskodawcę i uczestników.

Sąd podzielił sporządzoną w sprawie opinię biegłego z zakresu geodezji mgr inż. J. Z.. Opinia (w tym i ustna opinia uzupełniająca odpowiadająca na zarzuty uczestników) została sporządzona na odpowiednim poziomie wiedzy fachowej, w sposób fachowy, rzetelny, udzieliła odpowiedzi na pytania Sądu, a wnioski płynące z tej opinii były jasne i logiczne oraz pełne.

Podstawę ustaleń Sądu stanowiły także dowody osobowe w postaci zeznań świadków: S. K., B. G., E. S., A. G. (2), A. G. (1), zeznań uczestników: J. G. (2), J. G. (1), M. R., S. T., J. K., Z. G. oraz zeznań wnioskodawcy S. G..

Świadkowie S. K., B. G., A. G. (2) spontanicznie i zgodnie wskazywali, że wnioskodawca wraz z rodziną od dawna (przeszło 30 lat) korzysta z przedmiotowej drogi, przejeżdża i przechodzi do swojego domu i nikt nigdy nie zabraniał mu tego przejazdu. Wskazywali, że wnioskodawca zwracał się do Gminy o żwir na tą drogę, o jej odśnieżanie, że w 2015 r. wykonał przepusty na tej drodze. Podawali nadto, że wnioskodawca naprawiał tą drogę od około 10 – 15 lat (B. G., A. G.), a żwir dostawał z Gminy za darmo na utwardzenie tej drogi. Także świadek E. S., który był sołtysem W. od około 1970 r. do 2015 r. w trakcie przesłuchania wskazywał, że przedmiotowa droga utwardzona była po powodzi w 1997 r. i w 2002 r. przez Urząd Gminy w Z. i następnie dowożono żwiru w kolejnych latach na tą drogę. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków w powyższym zakresie bo znalazły potwierdzenie w innych dowodach osobowych, a to zeznaniach uczestników i również częściowo w zeznaniach samego wnioskodawcy. Brak było zatem podstaw aby te zeznania kwestionować. Także w pozostałym zakresie zeznania tych świadków Sąd obdarzył wiarygodnością kiedy znajdowały odzwierciedlenie w zgromadzonych dowodach.

Wobec powyższego nie były wiarygodne dla Sądu zeznania świadka A. G. (1) kiedy podawała, że już w 1982 r. pierwszy raz mąż przywoził żwir z D. i razem naprawiali tą drogę, a następnie w kolejnych latach (1983, 1985) dostawali żwir z Gminy – bowiem te zeznania pozostają w sprzeczności z innymi dowodami w szczególności z zeznaniami świadków którym w tym zakresie Sąd dał wiarę, i którzy zgodnie wskazywali, że utwardzenie drogi miało miejsce dopiero w latach 90 – tych, po powodzi w 1997 r. i żwir na to utwardzenie w całości dała Gmina. Nadto sam wnioskodawca w czasie przesłuchania zeznał (a Sąd uznał w tym zakresie jego zeznania za wiarygodne), że nigdy nie przywoził, nie kupował żwiru na tą drogę, a dawała go Gmina Z.. W pozostałym zakresie brak było podstaw aby zeznania świadka A. G. (1) kwestionować i Sąd ł obdarzył je wiarygodnością.

Zeznaniom uczestników J. G. (2), J. G. (1), M. R., S. T., J. K., Z. G. Sąd dał wiarę w części kiedy zgodnie wskazywali, że wnioskodawca od dawna korzysta z przedmiotowej drogi i nikt się temu nie sprzeciwia, że dawniej była to węższa błotnista droga i utwardzono ją dopiero po powodzi w 1997 r. żwirem, który dała Gmina, że wnioskodawca wykonał na tej drodze w 2015 r., przepusty oraz, że wnioskodawca zwracał się do Gminy o żwir na tą drogę oraz o jej odśnieżanie (J. G. (2), J. G. (1)). Zeznania uczestników w tym zakresie znalazły potwierdzenie w zgromadzonych dowodach zatem brak było podstaw aby je kwestionować. W pozostałym zakresie - w jakim nie zostały zaprzeczone innymi wiarygodnymi dowodami - ich zeznania Sąd również obdarzył wiarygodnością.

Zeznania wnioskodawcy S. G. Sąd obdarzył wiarygodnością jedynie w części, w której pozostają w zgodności ze zgromadzonym wiarygodnym materiałem dowodowym. W pozostałym zakresie jego zeznania nie były dla Sądu wiarygodne. W szczególności nie były wiarygodne zeznania wnioskodawcy kiedy wskazywał, że już od 1983 r. Gmina przywoziła żwir na utwardzenie drogi bowiem te zeznania pozostają w sprzeczności z innymi dowodami m.in. wiarygodnymi zeznaniami świadków, którzy wskazywali, że utwardzenie drogi miało miejsce dopiero po powodzi w 1997 r.

Sąd rozważył, co następuje:

Służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio, o czym stanowi art. 292 kc.

Zatem nabycie służebności gruntowej przez zasiedzenie może nastąpić tylko przy łącznym spełnieniu trzech przesłanek: 1) istnienia trwałego i widocznego urządzenia, 2) nieprzerwanego posiadania służebności oraz 3) upływu czasu.

Przepisy kodeksu cywilnego nie wyjaśniają co należy rozumieć pod pojęciem „trwałego i widocznego urządzenia”. Przyjmuje się, że za trwałe i widoczne urządzenie, o którym mowa w art. 292 kc należy uznać obiekt będący wynikiem świadomej i celowej aktywności człowieka - sztuczną konstrukcją (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.01.1969 r., II CR 516/68, OSNC 1969/12/220, por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7.03.2002 r., II CKN 160/00 (LEX nr 54477)). Wobec tego urządzeniem, z którego korzystanie prowadzi do zasiedzenia służebności jest wynik działań człowieka uzewnętrzniiony w trwałej postaci, który ma umożliwić lub ułatwić korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści oznaczonej służebności. Za przykład stosowanych urządzeń można uznać utwardzony szlak drogi, most na trasie drogi, nasypy, groble, studnie, mury, kominy, wieże, itp. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.02.1988 r., IV CR 45/88, OSNC 1990/2/33).

W uchwale w składzie 7 sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r. sygn. III CZP 10/11 (OSNC 2011/12/129) Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności (art. 292 kc).

Do zasiedzenia służebności stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, czyli normy art. 172 kc i następne. Do przesłanek zasiedzenia służebności należy więc nieprzerwane posiadanie służebności. Ustawodawca definiuje odrębnie w art. 352 kc pojęcie posiadania służebności, stanowiąc, że kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności jest posiadaczem służebności. Jest to posiadanie swoiste, zwłaszcza w przypadku służebności gruntowej drogi, bowiem uprawnienia wynikające z tej służebności nie łączą się z władztwem nad rzeczą w dosłownym znaczeniu. Podmiot wykonujący służebność korzysta z cudzej rzeczy tylko w oznaczonym zakresie, nierzadko bardzo wąskim, w istocie nie władając nią.

Posiadanie musi być nieprzerwane, zatem musi być wykonywane w sposób ciągły, jednak tylko w zakresie odpowiadającym treści służebności. Oznacza to, że przejazd drogą na sąsiednim gruncie może odbywać się sporadycznie, stosownie do potrzeb.

Kolejną przesłanką zasiedzenia służebności jest upływ wskazanego w przepisach okresu czasu, tj. lat dwudziestu, jeżeli posiadanie zostało nabyte w dobrej wierze lub trzydziestu jeżeli posiadanie zostało nabyte w złej wierze.

W pierwszej kolejności należy jednak odnieść się do samego żądania wniosku i domagania się przez wnioskodawcę stwierdzenia zasiedzenia służebności drogowej przechodu i przejazdu prowadzącej przez działkę nr (...) położoną we W.. Powołana w niniejszej sprawie biegła sądowa z zakresu geodezji mgr inż. J. Z. w swojej opinii wskazała, że przedmiotowy szlak przebiega nie tylko po działce nr (...), ale również częściowo po działce sąsiedniej – nr (...), obu położonych we W.. Wobec tego uczestnicy domagali się wezwania właściciela działki nr (...) tj. L. do udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanego.

Należy wskazać, że w postępowaniu o zasiedzenie Sąd jest związany wskazanym przez wnioskodawcę przedmiotem zasiedzenia.

Wobec powyższego, w przedmiotowej sprawie o zasiedzenie służebności drogowej Sąd jest związany wskazanym przez wnioskodawcę przedmiotem zasiedzenia. Skoro zatem wnioskodawca nie domagał się stwierdzenia zasiedzenia służebności drogowej prowadzącej przez działkę nr (...) Sąd nie wzywał właściciela działki nr (...) tj. L. do udziału w niniejszym postępowaniu w charakterze uczestnika.

Przechodząc natomiast do meritum sprawy należy wskazać, iż ze zgromadzonego materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie jednoznacznie wynika, że wnioskodawca S. G., jego żona i dzieci oraz poprzednicy prawni wnioskodawcy przejeżdżali szlakiem drożnym po działce nr (...) położonej we W. własności w/w uczestników początkowo wozem konnym później ciągnikiem i samochodem. Wnioskodawca nie pyta nikogo o zgodę na przejazd po przedmiotowej drodze, nigdy nie było konfliktów związanych z tą drogą, nikt nie zabraniał przejazdu po tej drodze. Z drogi korzystali także inni mieszkańcy wsi, jak również uczestnicy. Dawniej była to polna droga, węższa niż obecnie. Po większych deszczach droga była błotnista i wtedy ciężko było przejechać.

W tym miejscu należy odwołać się do opinii biegłego sądowego geodety mgr inż. J. Z., zgodnie z którą całkowita długość służebnego szlaku drożnego wynosi 270 m. Natomiast szerokość istniejącego szlaku mierzona pomiędzy zewnętrznymi krawędziami widocznych kolein jest różna w różnych miejscach i wynosi od 2,5 m do 4 m, przy zjeździe z drogi asfaltowej szerokość szlaku mierzona wzdłuż granicy działki nr (...) wynosi 4 m. Zatem bez wątpienia szerokość 6 m drogi wnioskowana do zasiedzenia przez wnioskodawcę nie pokrywa się ze stanem obecnym na gruncie.

Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9.08.2011 r., sygn. III CZP 10/11 - wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności. Z tym, że nie wystarczy tutaj samo przejeżdżanie przez szlak drożny nawet jeżeli powstaną w związku z tym koleiny bowiem nie jest to urządzenie w rozumieniu przepisu 292 kc, natomiast koleiny utwardzone żwirem stanowią takie urządzenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 1969 r., II CR 516/68 oraz orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1959 r., I CR 516/59, OSNC 1962, nr 1, poz. 8). Zatem urządzenia aby mogły być uznane za trwałe i widoczne, muszą być wynikiem świadomego i pozytywnego działania ludzkiego w celu przystosowania gruntu obciążonego jako drogi.

W przedmiotowej sprawie do lat 90-tych wnioskowany do zasiedzenia szlak drożny stanowił jedynie polną drogę (węższą od obecnej), którą po większych deszczach trudno było przejechać bo była błotnista. W latach 80 –tych W. G. z synami T. G. i J. G. (1) oraz córkami S. T., Z. G. i J. K. (czyli właściciele działki nr (...)) zbierali kamienie z pola na wóz i wozili na tą drogę jedynie w miejsca gdzie były największe koleiny. Dopiero w latach 90 – tych, po powodzi z 1997 r. kiedy oberwała się ziemia i droga się zapadła remont tej drogi wykonała Gmina Z., dali koparkę, wyrównali zapadniętą ziemię i wtedy też poszerzyli drogę i utwardzili ją żwirem. Następnie w kolejnych latach dalej utwardzano tą drogę żwirem, który dowożono kiedy była taka potrzeba. Około 2000 r. gmina zrobiła również mostek wjazdowy na tą drogę. Ostatni raz w 2015 r. przywieziono na tą drogę tłuczeń i wysypano tam gdzie są przepusty na drodze. Za te materiały na utwardzenie drogi (żwir, tłuczeń) nie płacił wnioskodawca ani uczestnicy, a dostawali z Gminy za darmo. Jedynie J. G. (1), T. G., a także wnioskodawca S. G. razem ze synem P. G. rozciągali łopatami ten żwir po

drodze. Sąd w tym zakresie oparł się na wiarygodnych zeznaniach świadków m.in. E. S., S. K., B. G. czy też A. G. (2) – brata wnioskodawcy, który wskazywał, że wnioskodawca około 10-15 lat temu zaczął naprawiać tą drogę. Nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonych dowodach twierdzenia wnioskodawcy, że już od 1983 Gmina dawała żwir na drogę i że od tego właśnie czasu droga była utwardzana. Wnioskodawca dopiero w ubiegłym 2015 r. wykonał na przedmiotowej drodze przepusty, które miały odprowadzać wodę z tej drogi. Bez wątplenia natomiast wnioskodawca od tych 90 - tych lat interesował się drogą, chodził na zebrania wiejskie, do Gminy i zwracał się o żwir na utwardzenie drogi (który Gmina przywoziła za darmo na tą drogę), o odśnieżanie drogi.

Wobec powyższego nawet gdyby uznać, że w okresie wnioskowanym do zasiedzenia wnioskodawca i jego poprzednicy prawni korzystali z przedmiotowego szlaku i byli posiadaczami służebności drogowej, to jednak bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz samoistny tej służebności gruntowej przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (por. S. Rudnicki, Komentarz do kodeksu cywilnego, księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe, WP W-wa 1996, str. 352, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21.04.1967 r., sygn. III CZP 12/67, OSNC 1967, nr 12, poz. 212).

Sąd nie dał wiary twierdzeniom wnioskodawcy, jego żony A. G. (1), że już w latach 80 – tych droga była utwardzana. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że takie utwardzenie, urządzenie (poszerzenie) drogi miało miejsce dopiero po powodzi w 1997 r. i w kolejnych latach i wykonała go Gmina Z. przy niewielkiej pomocy wnioskodawcy i uczestników. Wnioskodawca dopiero w 2015 r. wykonał drewniane przepusty na tej drodze. Materiał dowodowy nie dostarczył podstaw dla uznania, iż wnioskodawca wykonał i przez okres 30 lat korzystał z trwałego i widocznego urządzenia drogi – nie została zatem wypełniona podstawowa i konieczna przesłanka do nabycia służebności przez zasiedzenie.

Utwardzenie przedmiotowego szlaku miało miejsce dopiero w okresie lat 90-tych ubiegłego wieku, zatem nie minął jeszcze okres 30 - letni konieczny do zasiedzenia służebności dla posiadacza będącego w złej wierze.

W świetle powyższego zasadnym stało się oddalenie przedmiotowego wniosku o zasiedzenie służebności drogowej.

Na zakończenie Sąd odniesie się jeszcze do jednej kwestii, otóż uczestnicy w toku sprawy podnosili, że M. L. (2) – współwłaściciel działki nr (...) przeciwko któremu biegnie termin zasiedzenia, jest osobą małoletnią i z tego powodu przysługuje mu szczególna ochrona prawna wynikająca z art. 173 kc.

Na marginesie Sąd jedynie wskazuje (bo w przypadku oddalenia wniosku ta okoliczność nie ma żadnego znaczenia dla przedmiotowej sprawy), że art. 173 kc niewątpliwie chroni małoletniego właściciela nieruchomości przed utratą prawa własności wskutek zasiedzenia przez samoistnego posiadacza. Ochrona ta polega na wstrzymaniu zakończenia biegu zasiedzenia, a więc zapobieżeniu utracie własności przez dotychczasowego właściciela, do chwili upływu dwóch lat od uzyskania przez niego pełnoletności. Należy jednak podkreślić, że art. 173 kc dotyczy zasiedzenia tylko w stosunku do małoletniego właściciela ze względu na jego wiek, nie chroni natomiast pełnoletnich właścicieli. Jeżeli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności, to nic nie stoi na przeszkodzie zasiedzeniu udziału (udziałów) należącego do pełnoletniego współwłaściciela. W sytuacji gdy nieruchomość należy do kilku właścicieli, a niektórzy z nich są małoletni, z uwagi na treść art. 173, terminy zasiedzenia poszczególnych udziałów będą różne, mimo że posiadacz samoistny włada całą nieruchomością stanowiącą przedmiot współwłasności (por. uchwała SN z 8 lipca 1969 r., III CZP 41/69, OSNCP 1970, nr 7-8, poz. 121, Jerzy Ciszewski, komentarz do art. 173 kc, Lex/2014). Nadto w postanowieniu z 29 września 1999 r., I CKN 134/98 Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 173 wyklucza jedynie zakończenie biegu terminu zasiedzenia nieruchomości przed upływem dwóch lat od uzyskania pełnoletności przez właściciela, przeciwko któremu biegnie zasiedzenie, natomiast nie stanowi przeszkody do stwierdzenia zasiedzenia nieruchomości w postępowaniu z udziałem małoletniego, gdy upływ terminu zasiedzenia nastąpił w czasie, kiedy właścicielem nieruchomości był pełnoletni poprzednik prawny małoletniego. Na rozprawie w dniu 25.11.2015 r. uczestnicy podali, że matka małoletniego Mateusza Ludwińskiego – Anna Ludwińska (właścicielka działki nr (...)) zmarła w 2011 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji na mocy powołanych przepisów i oddalił wniosek.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 3 kpc i zasądził od wnioskodawcy S. G. na rzecz uczestniczki J. G. (2) tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 257 zł na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 240 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł - o kosztach wynagrodzenia adwokata Sąd orzekł zgodnie z § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348 ze zm.). Pozostali uczestnicy nie domagali się zwrotu kosztów ani nie wykazali by takie koszty ponieśli, wobec tego Sąd na zasadzie art. art. 520 § 1 kpc orzekł, że pozostali uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

SSR Stanisław Kostrzewa